

ویژه والدین

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت

دستور العمل ادغام واکسن پنوموکوک در برنامه جاری ایمن سازی کودکان

راهنمای والدین - پرسش های رایج

مرکز مدیریت بیماری های واگیر

نسخه دوم - نهم اسفند ۱۴۰۲

مجموعه دستورالعمل های کرده چاری های قابل تسکیری با واکسن

کد: ۵۰۲۰۱

ICDC

<https://icdc.behdasht.gov.ir>

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت

دستور العمل ادغام واکسن پنوموکوک در برنامه جاری ایمن سازی کودکان

راهنمای والدین - پرسش های رایج

دکتر شهنام عرشی، دکتر سید محسن زهرایی، دکتر سوسن محمودی، دکتر رکسانا باطبی، فاطمه عظیمیان زواره،

دکتر رامبد سلطان شاهی، حسن غریب نواز

مرکز مدیریت بیماری های واگیر

نسخه اول - دهم بهمن ۱۴۰۲

واکسیناسیون نقشی شگرف در سلامت جامعه دارد

واکسیناسیون یکی از مهمترین اقداماتی است که پدر و مادر برای سلامتی کودک خود انجام می دهند.

بیماری های عفونی خطرناک، دلیل فوت بسیاری از نوزادان و کودکان خردسال هستند. این در حالی است که به آسانی، با واکسیناسیون کودکان، می توانیم از ابتلای آنها به این بیماری ها جلوگیری کنیم و آنها را برای همیشه ایمن نماییم. در حال حاضر واکسیناسیون از مرگ سه میلیون کودک در سال، در جهان جلوگیری می کند.

چه زمانی و در کجا واکسن بزنیم؟

کودکان در سن های مختلف بر اساس یک برنامه زمان بندی منظم به واکسن های مختلف نیاز دارند

در کشور ما، واکسیناسیون از زمان تولد نوزاد در زایشگاه یا بیمارستان شروع می شود. در تمام مناطق شهری و روستایی کشور ما، همه مراکز خدمات جامع سلامت، پایگاه ها و خانه های بهداشت واکسیناسیون کودکان را بصورت رایگان انجام می دهند.

در این مراکز یک « دفترچه پایش مراقبت کودک » به والدین داده می شود که اطلاعات مهمی در مورد سابقه واکسیناسیون و نحوه رشد کودک در آن نوشته می شود و لازم است به دقت از آن نگهداری شود و در هر نوبت مراجعه به مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه ها یا خانه های بهداشت، والدین آن را به همراه داشته باشند.

توجه :

در صورت تولد نوزاد در منزل، باید در اولین فرصت ممکن به نزدیک ترین مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه ها یا خانه بهداشت مراجعه نمایید و هرچه سریع تر واکسیناسیون کودک خود را شروع کنید.

پنوموکوک (عامل بیماری های پنوموکوکی) چه میکروبی است؟

پنوموکوک یا استرپتوکوک پنومونیه نوعی باکتری است که یکی از مهم ترین باکتری های بیماری زا در انسان است.

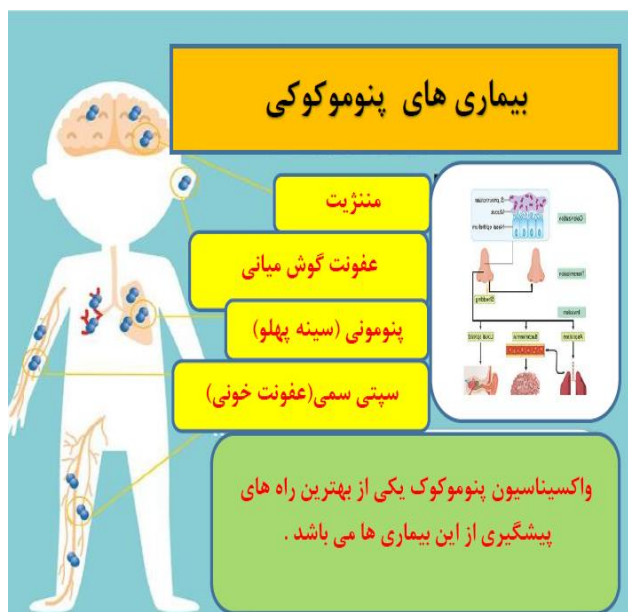
چرا پنوموکوک یک مسئله سلامت عمومی است؟

[Type here]

زیرا موجب بیماری های شدیدی مانند پنومونی (سینه پهلو یا ذات الریه) و مننژیت و عفونت خونی می شود که ممکن است منجر به بستری شدن کودک در بیمارستان و ایجاد عوارض در کودک یا مرگ شوند.

پنوموکوک سبب چه بیماری های می شود؟

- سینوزیت (التهاب یا تورم در بافت پوششی سینوسها است)
- مننژیت (التهاب پرده های محافظی می باشد که مغز و نخاع را پوشانده اند)
- اوتیت مدیا (عفونت گوش میانی)
- پنومونی (ذات الریه)
- عفونت خونی
- سایر

عفونت پنوموکوک چگونه گسترش می یابد؟

عفونت پنوموکوکی از طریق قطرات تنفسی در حین صحبت کردن و تماس نزدیک بین افراد منتقل می شود. بیماری از طریق فرد بیمار، ناقل سالم و همچنین اشیاء آلوده شده با ترشحات بدن فرد مبتلا یا ناقل سالم قابل انتشار است.

چه کسی مستعد ابتلا به عفونت است؟ چه کسی بیشتر در خطر است؟

- ✓ کودکان زیر ۵ سال و به خصوص زیر ۲ سال
- ✓ نوزادان و کودکان مبتلا به نقص سیستم ایمنی، سوء تغذیه، عدم دریافت شیر مادر، قرار گرفتن در معرض دود سیگار در داخل خانه و یا زندگی در شهرهای صنعتی و پر ازدحام

چگونه می توانیم از ابتلا به بیماری های ناشی از میکروب پنوموکوک جلوگیری کنیم؟

[Type here]

• **اقدامات احتیاطی** مانند ضدعفونی کردن دست ها و سطوح، استفاده از ماسک و محدود کردن تماس نزدیک با فرد بیمار می تواند احتمال انتقال را به میزان قابل توجهی محدود کند. این بیماری در اثر تهاجم باکتری به خون یا سینوس ها یا گوش میانی، نفوذ به دستگاه تنفسی تحتانی باعث عفونت ریه ها می شود. عفونت پنوموکوکی از طریق قطرات تنفسی در حین صحبت کردن و تماس نزدیک بین افراد منتقل می شود

• **واکسیناسیون علیه پنوموکوک**

واکسن پنوموکوک به پیشگیری از بیماری های ناشی از باکتری پنوموکوک کمک می کنند.

چند نوبت واکسن پنوموکوک و در چه سنی تزریق می شود؟

سه نوبت باید دریافت گردد . نوبت اول واکسن پنوموکوک در ۲ ماهگی و دومین و سومین نوبت آن به ترتیب در ۴ و ۱۲ ماهگی تجویز می شود .

جدول واکسیناسیون کشور ایران

سن کودک	نوع واکسن
بدو تولد	هپاتیت ب، فلج اطفال خوراکی ، ب ث ژ
۲ ماهگی	فلج اطفال خوراکی ، پنج گانه (سه گانه+ هپاتیت ب+ هموفیلوس آنفلوانزا) ، پنوموکوک ، روتا ویروس
۴ ماهگی	فلج اطفال خوراکی ، فلج اطفال تزریقی، پنج گانه ، پنوموکوک ، روتا ویروس
۶ ماهگی	فلج اطفال خوراکی، فلج اطفال تزریقی ، پنج گانه ، روتا ویروس
۱۲ ماهگی	واکسن سرخک ، سرخجه ، اوریون (MMR) ، پنوموکوک
۱۸ ماهگی	یادآور فلج اطفال خوراکی ، MMR ، یادآور اول سه گانه (دیفتری ، کزاز ، سیاه سرفه)
۶ سال	یاد آور فلج اطفال خوراکی ، یادآور دوم سه گانه

نکته :

واکسیناسیون حتما باید به موقع انجام شود .

نکته:

در صورتی که نتوانستید کودک خود را به موقع برای واکسیناسیون ببرید، در اولین فرصت او را به مرکز خدمات جامع سلامت ، پایگاه یا خانه بهداشت ببرید، حتما به کارکنان بهداشتی در مورد به موقع نبودن مراجعه بگویید تا برنامه جدیدی در اختیار شما قرار دهند.

نکته :

همیشه واکسن نزدن و یا به تعویق انداختن بدون دلیل آن اشتباه است.

واکسن پنوموکوک چه اثرات جانبی (واکنش هایی) دارد و توصیه های معمول بعد از تزریق واکسن چیست ؟

پس از واکسیناسیون، تب مختصر، درد، تورم، سفتی در محل تزریق ، بی قراری و تحریک پذیری کودک شایع است، نگران نباشید. در صورتی که در محل تزریق واکسن، تورم و قرمزی وجود دارد، برای کاهش آن، یک پارچه سرد، مرطوب و تمیز روی محل تزریق واکسن قرار دهید. در صورت بروز تب، درد یا بی قراری، با کارکنان بهداشتی در مرکز جامع سلامت ، پایگاه یا خانه بهداشت مشورت کنید. پس از واکسیناسیون، از پوشاندن لباس تنگ به کودک که موجب فشار آمدن به محل تزریق می شود، خودداری کنید. شستن محل تزریق واکسن و استحمام کودک پس از واکسیناسیون منعی ندارد.

آیا دلایلی برای منع مصرف واکسن پنوموکوک وجود دارد؟

در موارد بسیار نادر چنانچه واکنش شدید/خطرناک بعد از دریافت واکسن های پنوموکوک بسیار نادر است ، چنانچه یک کودک در نوبت های قبلی دچار واکنش حساسیتی شدید (مانند آنافیلاکسی) شده باشد ، نباید دز بعدی را دریافت کند

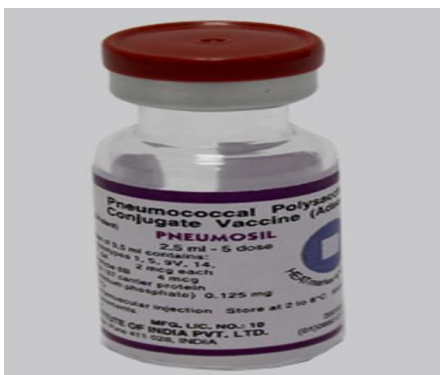
واکسن پنوموکوک به چه اشکالی در دسترس است؟

واکسن پنوموکوک که در برنامه جاری ایمن سازی کودکان مورد استفاده قرار می گیرد ، با نام تجارتي پنوموسیل و دارای تاییدیه سازمان جهانی بهداشت است. این واکسن در حال حاضر در بسیاری کشورها برای واکسیناسیون کودکان مورد استفاده قرار می گیرد.

آیا واکسن پنوموکوک برای کودکان با نقایص سیستم ایمنی قابل تجویز است؟

بله ، واکسن پنوموکوک در این کودکان همانند سایر کودکان قابل استفاده است .

چه کشورهایی واکسن پنوموکوک را استفاده می کنند؟

واکسن پنوموکوک که در حال حاضر در برنامه جاری واکسیناسیون بسیاری از کشورها مورد استفاده قرار می گیرد. هم اکنون بیش از **۱۳۵ کشور جهان** واکسن پنوموکوک استفاده می کنند. در منطقه مدیترانه شرقی واکسن پنوموکوک در برنامه ملی ۱۶ کشور قرار دارد.

باورهای نادرست در مورد واکسیناسیون

- باور به این که بیماری در منطقه وجود ندارد
- توصیه ها ، باورهای نادرست علیه واکسن
- روش هایی که توسط افراد سودجو به جای تزریق واکسن به شما پیشنهاد می شود
- برخی پدر و مادرها به دلیل نگرانی های نابجا مانند موارد زیر، از واکسیناسیون به موقع کودکان خودداری می کنند . آگاه باشید، هیچ یک از نگرانی های زیر دلیل درستی برای واکسن نزدن یا به تعویق انداختن آن نیست همیشه واکسن نزدن یا به تعویق انداختن بدون دلیل آن اشتباه است!
- ابتلا به بیماری های خفیف مانند سرماخوردگی، اسهال خفیف یا تب مختصر
- مصرف داروهایی مانند آنتی بیوتیک ها
- نارس بودن نوزاد
- ابتلای کودک به سوء تغذیه
- ابتلای کودک به بیماری هایی مانند بیماری های قلبی، کلیوی، کبدی و ریوی (مثل آسم)
- حضور خانم باردار در منزل
- سابقه حساسیت خفیف در کودک یا بستگان وی
- بیماری های عصبی که تحت درمان بوده و کنترل شده اند (مانند صرع)
- ابتلا به زردی در دوره نوزادی
- تغذیه با شیرمادر

[Type here]

همیشه از اقدامات خودسرانه و بدون مشورت متخصصین بهداشتی بپرهیزید. به شایعات و حرف افراد غیر متخصص توجه نکنید. با نزدن واکسن سلامتی کودک خود را به خطر می اندازید، ایمنی بدن او را در برابر بیماری های خطرناک کم می کنید و او را در معرض خطر ابتلا به بیماری قرار می دهید. فقط با متخصصین بهداشتی مشورت کنید و واکسیناسیون را حتما به موقع انجام دهید.

سلامتی حق کودکان ماست

زندگی طولانی با واکسن

